P9_TA(2022)0125

Den stigende undertrykkelse i Rusland, herunder sagen om Aleksej Navalnyj

Europa-Parlamentets beslutning af 7. april 2022 om den stigende undertrykkelse i Rusland, herunder sagen om Aleksej Navalnyj (2022/2622(RSP))

(2022/C 434/12)

Europa-Parlamentet,

— der henviser til sine tidligere beslutninger om situationen i Rusland,

— der henviser til FN-pagten, verdenserklæringen om menneskerettigheder, den europæiske menneskerettighedskonvention, den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder og FN's erklæring om menneskerettighedsforkæmpere,

— der henviser til Den Russiske Føderations forfatning,

— der henviser til erklæringen af 28. marts 2022 fra næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik (NF/HR), Josep Borrell, om den russiske uafhængige avis Novaja Gazeta,

— der henviser til erklæringen af 22. marts 2022 fra den højtstående repræsentant på EU's vegne om afgørelsen om at forlænge Aleksej Navalnyjs politisk motiverede fængsling med yderligere ni år,

— der henviser til erklæringen af 24. marts 2022 fra Europarådets menneskerettighedskommissær, hvori der gives udtryk for påskønnelse af journalisters og menneskerettighedsforkæmperes modige arbejde, herunder dem fra Den Russiske Føderation og Hviderusland,

— der henviser til erklæringen af 3. marts 2022 fra repræsentanten for mediefrihed i Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa om den alvorlige krænkelse af retten til ytringsfrihed og mediefrihed i Rusland i forbindelse med landets militære angreb på Ukraine,

— der henviser til erklæringerne fra FN's højkommissær for menneskerettigheder om den seneste udvikling i Rusland og Ukraine,

— der henviser til forretningsordenens artikel 144, stk. 5, og artikel 132, stk. 4,

A. der henviser til, at Den Russiske Føderation gentagne gange har overtrådt folkeretten og sine internationale forpligtelser og har indledt en ulovlig, uprovokeret og uberettiget aggressionskrig mod Ukraine og begået massakrer mod landets borgere; der henviser til, at lovgivningsmæssige restriktioner, medieforbud, kriminalisering af uafhængig rapportering og fri meningstilkendegivelse samt andre politiske forfølgelser har nået et totalitært omfang i de seneste måneder, hvilket har ført til opløsning af det uafhængige og pluralistiske civilsamfundsmæssige råderum i Rusland;

B. der henviser til, at det russiske regime på en hidtil uset måde har intensiveret sin undertrykkelse af fredelige demonstranter, uafhængige journalister og bloggere, menneskerettighedsforkæmpere og civilsamfundsaktivister i et forsøg på at bringe enhver kritik af og modstand mod dets ulovlige, uprovokerede og uberettigede militære aggression mod Ukraine til tavshed; der henviser til, at tusindvis er flygtet fra Rusland på grund af den drastisk øgede risiko for vilkårlige anholdelser og retsforfølgelser; der henviser til, at denne undertrykkelse har haft en ødelæggende indvirkning på liv og frihedsrettigheder for mindretal, LGBTQI+-personer, kvinder og alle personer, der af regeringen og samfundet er stemplet som afvigere fra de adfærdsmæssige eller normative regler og forventninger, der er indført, eller for at kritisere regimet og de russiske myndigheders politikker;

C. der henviser til, at de grundlæggende menneskerettigheder, herunder foreningsfrihed og ytringsfrihed, er forankret i Den Russiske Føderations forfatning og i talrige internationale retlige instrumenter, som Rusland har forpligtet sig til at følge; der henviser til, at de russiske myndigheder er ansvarlige for flere års systematiske propagandakampagner mod Ukraine, Europa og liberale demokratiske værdier, der kulminerer med udryddelse af ethvert levn fra et levende, politisk aktivt og uafhængigt civilsamfund;

Torsdag den 7. april 2022

D. der henviser til, at de russiske myndigheder siden den 24. februar 2022 vilkårligt har tilbageholdt mere end 15 400 fredelige antikrigsdemonstranter i hele landet, idet de har udsat nogle for alvorlig mishandling- og andre menneskerettighedskrænkelser; der henviser til, at der allerede er anlagt mere end 60 straffesager siden da;

E. der henviser til, at adskillige love, der er blevet indført i de seneste år, såsom loven om »udenlandske agenter« og varianter heraf, regulering af og afgørelser om såkaldte »ekstremistiske organisationer« og utallige dekreter fra den regulerende myndighed, der er ansvarlig for medietilsyn (Roskomnadzor), er blevet anvendt af de russiske myndigheder til deres koncentrerede undertrykkelse af uafhængige civilsamfund og medier, der er aktive i Rusland, og som navnlig er rettet mod ikkestatslige organisationer (NGO'er), menneskerettighedsforkæmpere, journalister, advokater samt kvinders rettigheder, LGBTQI+-personer og miljøaktivister samt aktivister fra etniske og kulturelle mindretal; der henviser til, at indførelsen af al denne lovgivning, regulering og retlige og administrative byrder tvinger civilsamfundsaktører til at nægte udenlandsk finansiering, engagere sig i selvcensur og reducere både deres offentlige synlighed og deres aktiviteter af frygt for statslig repressalier;

F. der henviser til, at det russiske parlament den 4. marts 2022 ændrede straffeloven for at indføre en straf på op til 15 års fængsel for spredning af angiveligt »falske« oplysninger om krigen i Ukraine; der henviser til, at loven den 22. marts 2022 blev udvidet for at kriminalisere deling af »falske nyheder« om nogen som helst aktiviteter, der udføres af Ruslands officielle organer i udlandet; der henviser til, at den russiske Duma den 4. marts 2022 forbød demonstrationer mod krigen i Ukraine; der henviser til, at de russiske retsreformer har indført administrative og strafferetlige overtrædelser for russiske statsborgere og retlige enheder, der kræver internationale sanktioner mod den russiske stat, dens statsborgere eller russiske juridiske enheder;

G. der henviser til, at de russiske myndigheder har tvunget flere uafhængige medier til at indstille deres aktiviteter, lukke eller flytte deres aktiviteter til udlandet, samtidig med at de blokerer adgangen til andre i forbindelse med stigende censur, kontrol og isolation på internettet, hvorved den russiske befolkning berøves objektive oplysninger om Ruslands krig mod Ukraine og de krigsforbrydelser, der begås der på Den Russiske Føderations vegne; der henviser til, at disse navnlig omfatter radiostationen Echo i Moskva, tv-stationen Dozhd og avisen Novaja Gazeta; der henviser til, at myndighederne har blokeret udenlandske sociale medier i Rusland og sortlistet Meta, moderselskabet til Facebook, Instagram og WhatsApp, og har stemplet det som »ekstremistisk«;

H. der henviser til, at hundredvis af journalister, menneskerettighedsforkæmpere, aktivister og andre siden begyndelsen af Ruslands krig i Ukraine har forladt Rusland på grund af den drastisk øgede risiko for vilkårlige anholdelser og retsforfølgelser, herunder efter at præsident Putin henviste til dem, der protesterede mod krigen, som »nationale forrædere« og en »femte kolonne«;

I. der henviser til, at Europarådets Ministerkomité den 16. marts 2022 besluttede at tilbagekalde Den Russiske Føderations medlemskab af Europarådet med øjeblikkelig virkning; der henviser til, at Den Russiske Føderation for sit vedkommende besluttede at forlade Europarådet den 15. marts 2022, hvorved de fratog russiske statsborgere den beskyttelse, der er nedfældet i den europæiske menneskerettighedskonvention, og nægtede dem adgang til domstolsprøvelse ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol;

J. der henviser til, at Aleksej Navalnyj, en russisk advokat, oppositionspolitiker og antikorruptionsaktivist, og modtager af Sakharovprisen 2021, blev arresteret i januar 2021 og har været fængslet siden februar 2021, hvor han har afsonet en vilkårlig, politisk motiveret dom og gentagne gange har været udsat for tortur og umenneskelig behandling; der henviser til, at EU på det kraftigste har fordømt forgiftningen og den politisk motiverede fængsling af Aleksej Navalnyj, pålagt målrettede sanktioner og fortsat kræver en uafhængig undersøgelse af hans forgiftning;

K. der henviser til, at domstolen i Lefortovskij i Moskva den 22. marts 2022 efter en ekstraordinær samling i en fængselslejr og dermed uden for almindelige retsfaciliteter idømte Aleksej Navalnyj ni års fængsel i et høj-sikkerhedsfængsel og pålagde ham en administrativ bøde på 1,2 mio. RUB (ca. 12 838 EUR); der henviser til, at denne dom klart er i strid med folkeretten og den russiske forfatning og er lige så ulovlig, vilkårlig og politisk motiveret som den tidligere dom;

L. der henviser til, at en række aktivister er blevet truet med eller udsat for anholdelse og retsforfølgning for at støtte eller arbejde med Aleksej Navalnyj eller for at støtte hans idéer, såsom strategien for intelligente afstemninger; der henviser til, at de blev anklaget og retsforfulgt for denne støtte på grundlag af anvendelsen af nye love eller administrative afgørelser med tilbagevirkende kraft på grundlag af deres udtalelser på de sociale medier, og at mange af dem har forladt Rusland efter at være blevet anklaget for strafbare handlinger; der henviser til, at Aleksej Navalnyjs antikorruptionsfond blev betegnet som »ekstremistisk«;

1. fordømmer det russiske regimes indenlandske undertrykkelse, som er blevet forværret i kølvandet på Ruslands angrebskrig mod Ukraine; kræver, at de russiske myndigheder standser chikanen, intimideringen og angrebene på alle antikrigsdemonstranter, uafhængige civilsamfundsorganisationer, NGO'er, menneskerettighedsforkæmpere, journalister, advokater samt kvinderettighedsforkæmpere og LGBTQI+- og miljøaktivister i Rusland; udtrykker sin solidaritet med de demokratiske kræfter i Rusland, som kæmper for et åbent og frit samfund, og understreger sin støtte til alle enkeltpersoner og organisationer, som har været mål for angreb og undertrykkelse;

2. fordømmer den neototalitære, imperialistiske ideologiske holdning, der dyrkes af den russiske regering og dens propagandister; understreger, at angrebet på demokratiet og tilsidesættelsen af andre nationers rettigheder har banet vejen for Ruslands vej mod despotisme, international aggression og krigsforbrydelser; understreger, at et udemokratisk Rusland er en konstant trussel mod Europas sikkerhed og stabilitet;

3. beklager den russiske lovgivning, herunder loven om »udenlandske agenter«, ændringerne af straffeloven, der blev indført den 4. marts og den 22. marts 2022, og loven om massemedier, som anvendes til at begå juridisk chikane mod afvigende stemmer i landet og i udlandet og til at undergrave uafhængige medier; understreger, at denne udvikling er i åbenbar modstrid med de forpligtelser, som Rusland frivilligt har påtaget sig i henhold til folkeretten og indskrevet i sin egen forfatning;

4. fordømmer de russiske myndigheders fortsatte og stigende censur, herunder af internettet, og opfordrer dem indtrængende til straks at sætte en stopper for deres kontrol og censur;

5. fordømmer de russiske myndigheders adfærd med at forfølge mødre til russiske soldater og deres etablerede organisationer, idet de nægter russiske forældre oplysninger om, hvor deres børn befinder sig, og nægter at samarbejde med de ukrainske myndigheder for at få med henblik på at tilbagesende de jordiske rester af russiske soldater, der er døde i kamp;

6. fordømmer den rolle som patriark Kirill af Moskva, leder af den russisk-ortodokse kirke, spiller ved at give teologisk dækning for Ruslands aggression mod Ukraine; roser det mod som de 300 præster i den russisk-ortodokse kirke har udvist ved at have underskrevet et brev, hvori de fordømmer aggressionen, sørger over det ukrainske folks prøvelser og beder om at »stoppe krigen«;

7. fordømmer på det kraftigste fængslingen af Sakharovprismodtageren Aleksej Navalnyj og gentager sin opfordring til øjeblikkelig og betingelsesløs løsladelse af ham samt af de hundredvis af andre russiske borgere, der ubegrundet tilbageholdes alene for at have vovet at demonstrere til fordel for demokrati og fred eller for at forbedre deres rettigheder, herunder retten til ytringsfrihed og retten til at deltage i fredelige forsamlinger; opfordrer de russiske myndigheder til at forbedre forholdene i fængsler og tilbageholdelsesfaciliteter med henblik på at opfylde internationale standarder; mener, at Aleksej Navalnyjs humanitære, sundheds- og sikkerhedsmæssige situation er et prioriteret anliggende for EU; opfordrer de russiske myndigheder til at træffe alle nødvendige foranstaltninger for fuldt ud at sikre hans rettigheder under hans ulovlige tilbageholdelse; fordømmer, at retssagen mod Aleksej Navalnyj ikke respekterede hans ret til en retfærdig rettergang, og gentager sin opfordring til en snarlig gennemsigtig undersøgelse af forgiftningen af Aleksej Navalnyj;

8. mener, at undertrykkelsen af Aleksej Navalnyj, hans tilhængere, medierne og civilsamfundet alle indgår som et led i Ruslands kriminelle aggressionskrig, og gentager, at politisk pluralisme og frie medier er de bedste garantier mod og hindringer for en udemokratisk regerings internationale aggression; mener, at vores bestræbelser på at støtte menings- og mediefriheden for russiske borgere er en integreret del af vores bestræbelser på at bekæmpe krigen og aggressionen i Ukraine;

Torsdag den 7. april 2022

9. fordømmer kraftigt de russiske domstoles afgørelser, der førte til lukningen af International Memorial og Memorials menneskerettighedscenter, sammen med en af Ruslands ældste og mest fremtrædende menneskerettighedsorganisationer og en modtager af Sakharovprisen; fordømmer Roskomnadzors fortsatte advarsler mod Novaja Gazeta om censur og påståede overtrædelser af loven om »udenlandske agenter«, hvilket har resulteret i avisens meddelelse om at indstille sine aktiviteter indtil afslutningen af krigen i Ukraine; beklager ligeledes den russiske offentlige anklagers krav om, at Roskomnadzor begrænser adgangen til Moskvas Ekko og Dozhd på grund af deres dækning af krigen i Ukraine; roser den rolle, som disse foretagender samt så mange andre uafhængige organisationer og nyhedsmedier, der siden er blevet lukket, spiller med hensyn til at afdække sandheden og fremlægge fakta om det sovjetiske regimes og den russiske regerings forbrydelser samt deres engagement i menneskerettighederne; opfordrer til, at der sættes en stopper for den systematiske undertrykkelse af journalistiske institutioner og uafhængige medier, som udgør de grundlæggende søjler for frihed og demokrati;

10. opfordrer FN's Menneskerettighedsråd til fuldt ud og hurtigst muligt at undersøge det russiske regimes krænkelser af retten til information og ytringsfrihed;

11. udtrykker dyb bekymring over, hvordan undertrykkelsen af det russiske civilsamfund, menneskerettighedsforkæmpere, kvinderettighedsaktivister, forkæmpere for seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder samt LGBTQI +-samfund yderligere forværrer situationen for allerede sårbare og udsatte grupper i landet;

12. gentager, at civilsamfundsorganisationernes og mediernes frie og uafhængige arbejde er en hjørnesten i et demokratisk samfund; opfordrer derfor Rusland til at etablere en klar retlig ramme samt et sikkert miljø for civilsamfundsorganisationer, demonstranter, medier og politiske aktører i overensstemmelse med Ruslands forfatning og internationale forpligtelser og med internationale menneskerettighedsstandarder, der giver dem mulighed for at udføre deres legitime og nyttige arbejde uden indblanding; understreger behovet for at sikre effektive retsmidler for demonstranter, civilsamfundsaktivister og journalister, hvis grundlæggende rettigheder er blevet krænket;

13. opfordrer Kommissionen, Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (EU-Udenrigstjenesten) og medlemsstaterne til nøje at overvåge menneskerettighedssituationen i Rusland, yde nødhjælp og øge støtten til civilsamfundet, uafhængige NGO'er, menneskerettighedsforkæmpere og uafhængige medier, som fortsat er aktive i Rusland, herunder bæredygtig og fleksibel finansiel bistand; opfordrer EU-delegationen og medlemsstaternes repræsentationer i Rusland til offentligt at udvise solidaritet med dem, der bliver forfulgt;

14. opfordrer indtrængende Kommissionen og medlemsstaterne til at styrke beskyttelsen af aktivisters, uafhængige journalisters og menneskerettighedsforkæmperes rettigheder og fysiske integritet, som er genstand for de russiske myndigheders undertrykkelse, og til at give dem nødvisa, så de kan forlade landet og finde midlertidigt husly i EU, samt til at tillade truede eller forbudte russiske ngo'er og medier straks at fortsætte deres arbejde fra EU's område, hvis det er nødvendigt;

15. opfordrer NF/HR og Rådet til at gøre effektiv brug af EU's globale mekanisme for menneskerettighedssanktioner og indføre restriktive foranstaltninger over for alle russiske embedsmænd, der er involveret i undertrykkelsen af uafhængige civilsamfund og medier og fredelige demonstranter, samt i denne seneste sag mod Aleksej Navalnyj;

16. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at forebygge og bekæmpe udbredelsen af desinformation, herunder propaganda, og styrke de uafhængige medier; glæder sig derfor over udviklingen af specifikke platforme og nyheder på russisk og ukrainsk; opfordrer til, at EU's strategiske kommunikation forbedres, og til, at der udforskes effektive metoder til at bekæmpe krigspropaganda med oprindelse i Rusland fra foretagender som Rossija, Channel One Russia og NTV, som udbreder indhold, der godkender aggressionskrigen og misinformerer folk herom; opfordrer medlemsstaterne, Kommissionen og EU-Udenrigstjenesten til at udbygge alternative, russisksprogede, onlinebaserede informationskilder til de igangværende begivenheder for dermed at bekæmpe desinformation og fortsat sikre, at officielle erklæringer fra EU og medlemsstaterne oversættes til russisk og også stiles til russisktalende modtagere og platforme;

17. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at være værter for forbudte mediehold i EU og til at udvikle en fælles platform for medier i eksil samt til at støtte teknologier, der sætter folk i stand til at bruge internettet til at udøve deres grundlæggende rettigheder, navnlig informations- og ytringsfriheden, og til at støtte bestræbelserne på at fremme demokrati og retsstatsprincippet ved at indføre teknologiske midler til at omgå kommunikationsovervågning og blokering af websteder og applikationer i Rusland, herunder lavteknologiske websteder via M-bølger, en platform for VPN Rusland, anonymiseringsnetværk og satellit-tv;

18. opfordrer EU-Delegationen og de nationale diplomatiske repræsentationer i Rusland til nøje at overvåge situationen på stedet og den måde, hvorpå retssager håndteres, og til at tilbyde de berørte parter enhver form for støtte, som de måtte have behov for, herunder direkte finansiel bistand til at betale for advokater og eksperter; opfordrer alle regeringer til at afvise eventuelle fremtidige anmodninger om udlevering af russiske statsborgere for lovovertrædelser i henhold til straffeloven og loven om administrative forseelser;

19. opfordrer indtrængende medlemsstaterne, Rådet og Kommissionen til at sikre humanitær status og skabe sikre migrationsmuligheder for den truede russiske opposition, civilsamfundet og medierepræsentanter, herunder sikre dem muligheder for at få længerevarende ophold og arbejde i Den Europæiske Union; opfordrer medlemsstaterne til at udvikle en mekanisme til beskyttelse af russiske soldater, der beslutter sig for at desertere; opfordrer finansielle institutioner, banker, kreditkortselskaber og statslige myndigheder til at indføre screeningprocedurer for skræddersyet anvendelse af sanktioner mod russiske borgere i EU med henblik på at give oppositionsaktivister, uafhængige civilsamfundsorganisationer og medierepræsentanter mulighed for at bevare adgangen til deres finansielle aktiver, der er nødvendige for at sikre deres eksistens i Den Europæiske Union;

20. minder om, at akademisk og kulturelt samarbejde på individuelt plan, selv i konflikttider, kan bidrage til at styrke pluralistiske stemmer under antidemokratiske omstændigheder og tjene som grundlag for at lette genetableringen af forbindelserne efter konflikten; understreger, at det russiske forskersamfund har været et primært mål for Putinregimets undertrykkelse;

21. understreger den strategiske værdi af det input, der kommer fra russiske akademikere, der modsætter sig krigen, for bedre at kunne analysere Putins regime, og hvordan det kan bekæmpes; efterlyser en EU-strategi, der gør det muligt for russiske studerende og professorer officielt at fortsætte deres studier og arbejde på europæiske universiteter, navnlig inden for humanitære fag, og at modtage deres tilsvarende eksamensbeviser;

22. opfordrer EU-Udenrigstjenesten, Kommissionen og medlemsstaterne til at integrere høringer om menneskerettigheder og civilsamfundet i alle dialoger mellem EU, dets medlemsstater og Rusland og til at overholde deres forpligtelse til at integrere kønsaspektet;

23. opfordrer EU og medlemsstaterne til fortsat at samarbejde med det russiske folk og med det russiske civilsamfund i eksil; opfordrer indtrængende EU til at vise, at det er rede til at støtte det russiske civilsamfund i dets bestræbelser på at opbygge et demokratisk Rusland, og til at byde et demokratisk og ansvarligt Rusland velkommen tilbage i det internationale samfund;

24. opfordrer EU til at udpege en særlig udsending for et demokratisk Rusland, som bør være ansvarlig for forbindelserne med det russiske folk, navnlig med demokratiforkæmpere i eksil og dem, der er forblevet i Rusland og ønsker, at landet vender tilbage til demokratiet;

25. opfordrer Kommissionen til i samarbejde med EU-Udenrigstjenesten at hjælpe med at etablere og støtte et demokratisk russisk knudepunkt for fortsat dialog med det demokratiske russiske samfund, navnlig antikrigskomitéen, der er nedsat af russiske demokratiske oppositionsaktivister, for at sikre direkte kommunikation med det russiske folk, for sammen med civilsamfundet at udvikle en EU-strategi for et fremtidigt demokratisk Rusland, forbedre integrationen af nye emigranter fra Rusland gennem uddannelsesprogrammer og tilrettelægge årlige EU-topmøder med et demokratisk Rusland i eksil;

26. opfordrer indtrængende NF/HR og medlemsstaterne til at træffe koordinerede foranstaltninger med ligesindede lande for at øge bevidstheden om og modarbejde de russiske myndigheders begrænsninger af de grundlæggende frihedsrettigheder og menneskerettigheder, herunder gennem indgreb på højt niveau og offentlige interventioner, koordinerede demarcher, vedholdende kontrol i internationale og regionale menneskerettighedsfora samt regelmæssige menneskerettighedskonsekvensanalyser for at sikre, at samarbejdet med Rusland ikke underminerer menneskerettighedsmålene og ikke direkte eller indirekte bidrager til krænkelser af menneskerettighederne;

Torsdag den 7. april 2022

27. bemærker, at 83 % af den russiske befolkning ifølge Levada Center støtter Putins krig i Ukraine, mens procentdelen af russere, der mener, at landet bevæger sig i den rigtige retning, er steget fra 52 % til 69 %, hvilket er det højeste tal siden 1996; værdsætter i denne forbindelse alle de modige personer, der åbent protesterer mod og bekæmper den russiske imperialisme i dens nyeste form — invasionen af Ukraine — på trods af kamppolitiets brutalitet samt mediernes og det sociale pres; opfordrer ikke desto mindre EU-borgere til ikke at sidestille alle russiske borgere med deres lederes og militærs brutale handlinger i Ukraine; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at støtte og beskytte de kritiske røster i den russiske diaspora, som står over for trusler fra de russiske myndigheder; fordømmer demonstrationer organiseret af russiske diasporaer til støtte for krigen eller i protest mod accept af ukrainske flygtninge;

28. pålægger sin formand at sende denne beslutning til næstformanden i Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, Rådet, Kommissionen, medlemsstaternes regeringer og parlamenter, FN's højkommissær for menneskerettigheder, Europarådet, Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa, Den Russiske Føderations præsident, regering og parlament.